

Kultur- og likestillingsdepartementet

Høringsnotat

**Forslag til endringer i forskrift om
produksjonstilskudd til nyhets- og
aktualitetsmedier**

Høringsfrist 28.06.2024

1. Innledning

Kultur- og likestillingsdepartementet sender med dette på høring forslag til endring i forskrift 8. desember 2022 om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier.

Noen av endringene er hovedsakelig av teknisk karakter. I tillegg foreslår vi at noen beløpsgrenser, bl.a. knyttet til hvor stort tilskudd et enkelt medium kan motta, justeres i tråd med prisveksten, samt at Svalbard skal inngå i § 12 om dobbelt grunntilskudd.

Det følger av lov 18. desember 2020 nr. 153 om økonomisk støtte til mediene (mediestøtteloven) § 4 og Stortingets årlige budsjettvedtak, at departementet kan gi forskrift om tilskuddsordningene for direkte mediestøtte.

Den gjeldende tilskuddsordningen er godkjent av EFTAs overvåkningsorgan (ESA) frem til 2029. Endringene som foreslås må godkjennes av ESA.

2. Bakgrunn

For å sørge for en mer moderne mediestøtte, ble forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier revidert i 2022. De mest sentrale endringene omtales nærmere [her](#).

Første tilskuddsår med ny forskrift var i 2023 og departementet ser behov for å gjøre noen endringer i forskriften.

3. Nærmere om endringene som foreslås

3.1 Tilpasning av krav om geografisk spredning til ny fylkesinndeling

3.1.1 Gjeldende rett

Dagens regelverk inneholder et spredningskrav i § 3 bokstav j og k i definisjonen av nasjonalt nummertomedium og nasjonalt nisjemedium. Et nasjonalt nummertomedium må ha minst 500 abonnenter fordelt på minimum fire av landets fylker, mens et nasjonalt nisjemedium må ha minst 200 abonnenter fordelt på minimum fire av landets fylker.

3.1.2 Departementets vurderinger

Spredningsvilkåret er ikke tilpasset nye fylkesinndelinger fra 1. januar 2024. Antallet fylker er økt fra 11 til 15 fra 2024.

Departementet foreslår derfor å øke kravet om spredning av abonnenter til å være fordelt på minimum fem av landets fylker i § 3 bokstav j og k. Justeringen innebærer en videreføring av dagens spredningsvilkår, tilpasset nye fylkesinndelinger fra 1. januar 2024.

3.2 Redaktører skal følge presseetiske standarder

3.2.1 Gjeldende rett

Tidligere forskrift stipulerte et krav om at en søker måtte «ha en ansvarlig redaktør med status som svarer til bestemmelsene i Redaktørplakaten.» Dagens bestemmelse i § 5 bokstav e, viser til en søker må ha en ansvarlig redaktør i tråd med definisjonen i medieansvarsloven. Det er dermed ingen krav til redaktøren utover et eventuelt straffe- og erstatningsrettslig ansvar.

3.2.2 Departementets vurdering

For å sikre at tilskuddsmottakere har redaktører som følger god presseskikk, bør det gjøres en presisering i denne bestemmelsen. Departementet vurderer derfor at det bør inntas som

vilkår i § 5 første ledd bokstav e at redaktøren har sluttet seg til «allment aksepterte presseetiske standarder», som fremgår av eksempelvis Redaktørplakaten og Vær Varsomplakaten. I tillegg foreslår vi å fjerne henvisningen til medieansvarsloven, da den ikke lenger blir nødvendig.

3.3 Vurdering av dobbelt grunntilskudd for Svalbard

3.3.1 Gjeldende rett

Det heter i § 12 første ledd nr. 2 at nummerén- og alenemedier med utgiversted i Nordland eller Troms og Finnmark mottar dobbelt grunntilskudd dersom de kommer ut på papir i minimum 48 av årets uker.

Svalbard omfattes per i dag ikke av denne bestemmelsen.

3.3.2 Departementets vurdering

Svalbardposten har argumentert for at det er krevende å drive avis på Svalbard. Dette skyldes dels at kostnadene er høye, dels at inntektsgrunnlaget er begrenset. På bakgrunn av dette har Svalbardposten bedt om at medier på Svalbard defineres som en egen tilskuddskategori, med minst tredobbelt grunntilskudd.

Medietilsynet har gjort en vurdering av Svalbardposten og sammenlignet avisens økonomi med 23 støtteberettigede nordnorske aviser. Næringsaktører på Svalbard nyter godt av gunstige skatte- og avgiftsvilkår. Gjennomgangen til Medietilsynet indikerer likevel, med utgangspunkt i den økonomiske situasjonen for Svalbardposten de siste 10 årene, at driftsforutsetningene for medier på Svalbard kan være like krevende som for medier i Nord-Norge.

Departementet ser det ikke som hensiktsmessig å opprette en egen tilskuddskategori for Svalbard, fordi det i praksis kun ville omfatte Svalbardposten og innebære en uønsket komplisering av regelverket.

En samlet vurdering tilsier at det er rimelig at Svalbard og Svalbardposten likebehandles med øvrige nordnorske medier. Departementet foreslår derfor at Svalbard bør inngå blant utgiverstedene i § 12 første ledd nr. 2.

Videre foreslår vi også å fjerne kravet i § 12 første ledd nr. 2 om papirutgivelse i minimum 48 uker i året. Dette vil innebære at endringen for Svalbard får reell betydning for Svalbardposten, som har færre årlige utgivelser. En fjerning av kravet om papirutgivelser antas også å bidra til å framskynde digital produksjon og publisering i avisene, hvilket er i tråd med prinsippet om plattformnøytralitet.

3.4 Prisjustering av øvre grenser for tilskudd

3.4.1 Gjeldende rett

Ved endringen av forskriften i 2022 ble det innført øvre grenser for tilskudd i § 14 annet ledd: Et medieselskap kan ikke få mer enn 40 mill. kroner i årlig tilskudd. Et medieselskap som eier et nasjonalt nisjemedium, kan ikke få mer enn 15 mill. kroner i årlig tilskudd.

Årsaken til denne regelen er at i en rammestyrt ordning som produksjonstilskuddet, er det viktig å sikre at ikke et fåtall aktører mottar en uforholdsmessig stor andel av tilskuddet.

3.4.2 Departementets vurdering

Samlet bevilgning til tilskuddsordningen skal i henhold til Stortingets styringssignal for årene 2023-2027 prisjusteres årlig. Taket på 40 mill. kroner er et fast kronebeløp. Dette innebærer dermed en årlig reduksjon i den reelle støtten til tilskuddsmottagere som når øvre grense, tilsvarende den generelle prisveksten. For å unngå en utilsiktet gradvis senkning av støttetakene, bør takene justeres i tråd med prisveksten.

Tall fra SSB viser at prisveksten utgjorde 6,2 pst. i 2023 (prisvekst justert for avgiftsendringer og uten energivarer). I statsbudsjettet for inneværende år er det lagt til grunn en forventet prisvekst på 3,8 pst. i 2024. Til sammen utgjør dette en forventet prisvekst i 2023 og 2024 på 10 pst. Beløpsgrensene i forskriften bør dermed justeres opp med ca. 10 pst.

For å unngå at en må justere de øvre grensene for tilskudd årlig, foreslår departementet at takene justeres med i overkant av 10 prosent. Departementet foreslår derfor at maksgrensen i § 14 annet ledd økes til 45 mill. kroner for nasjonale og lokale nummertomedier, og til 17 mill. kroner for nasjonale nisjemedier.

3.5 Prisjustering for avkortning av tilskudd

3.5.1 Gjeldende rett

Et medieselskap som har driftsinntekter, fratrukket tilskudd etter denne forskriften, som utgjør mer enn 225 mill. kroner siste regnskapsår eller mer enn 675 mill. kroner de siste tre regnskapsårene, får tilskuddet avkortet, jf. § 15 tredje ledd. Tilskuddet avkortes trinnvis.

3.5.2 Departementets vurdering

I likhet med øvre grense for tilskudd, ønsker departementet å unngå et utilsiktet lavt inntektstak. For å opprettholde nivået for avkortning av støtte, er det behov for å justere inntektstak etter prisvekst.

Også her vurderer vi det som hensiktsmessig å justere grensene inntektstakene med i overkant av 10 prosent. Departementet foreslår derfor at tersklene for driftsinntekter økes til henholdsvis 250 mill. kroner og 750 mill. kroner.

3.6 Midler som frigis som en følge av avkortning

3.6.1 Gjeldende rett

Dagens forskrift inneholder avkortningsregler og øvre grenser for tilskudd som skal sikre at tilskuddet til enkeltmedier er proporsjonalt og at støtteintensiteten ikke blir for høy.

Det følger av § 15 siste ledd, at midler som frigis som følge av avkortninger av tilskudd til enkeltmedier skal fordeles mellom tilskuddskategoriene etter andeler som følger av rammen for tilskudd etter § 10. Rammen for tilskudd etter § 10, fastsettes årlig av departementet med bakgrunn i den økonomiske utviklingen i de ulike kategoriene av nyhets- og aktualitetsmedier. Innenfor hver tilskuddskategori fordeles midlene likt mellom mediene som ikke har fått tilskuddet avkortet.

3.6.2 Departementets vurdering

Slik bestemmelsen fremgår i dag, kan første punktum forstås som å være i strid med annet punktum. Det sentrale i bestemmelsen er at dersom tilskuddsmidler frigjøres som følge av avkortning av tilskudd til enkeltmedier, så skal de frigjorte midlene fordeles likt mellom øvrige medier innenfor den aktuelle tilskuddskategori. Fordelingen mellom tilskuddskategorier påvirkes ikke.

For å klargjøre dette foreslår departementet noen språklige endringer i § 15 siste ledd.

Forslaget innebærer ingen materielle endringer fra dagens praksis.

3.7 Overgangsregler for medium som mister retten til støtte

3.7.1 Gjeldende rett

Etter § 16 vil et medium som har mottatt tilskudd og som mister retten til dette fordi det ikke lenger oppfyller vilkårene i § 5 bokstav h til j, § 6 tredje ledd eller § 8 første ledd, likevel motta tilskudd i en overgangsperiode.

Henvisningen til § 6 tredje ledd i bestemmelsen sikter til overskuddsbegrensningen på to millioner kroner siste regnskapsår eller seks millioner kroner i løpet av de siste tre regnskapsår. Dette betyr at medier som går med overskudd fortsatt skal få støtte etter overgangsordning.

3.7.2 Departementets vurdering

Bestemmelsen innebærer at aviser kan gå med betydelig overskudd og samtidig motta støtte i en treårsperiode. Dette er uheldig og kan svekke tilskuddsordningens legitimitet.

Departementet foreslår derfor å fjerne henvisningen til § 6 tredje ledd.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringen av spredningskravet i § 3 er kun en administrativ endring, som ikke gir utslag for tildelingen.

At Svalbard omfattes av § 12 nr. 2 vil ha en marginal, negativ konsekvens for øvrige medier i samme tilskuddsgruppe. Grunntilskuddet til nummerén- og alenemedier var på 624 036 kroner i 2023.

Videre vil en fjerning av kravet om 48 papirutgivelser i året, heller ikke være av stor betydning. De fleste nordnorske avisene som mottok tilskudd som nummerén- og alenemedium i 2023, kom ut med minst 48 papirutgaver. Det var bare tre nordnorske aviser som fikk tilskuddet beregnet som nummerén- og alenemedium i 2023, som ikke kom ut på papir. Dersom kravet fjernes vil antakelig også disse mediene ha rett til dobbelt grunntilskudd. Denne vil medføre en marginal reduksjon i tilskuddet for øvrige nummerén- og alenemedier.

Når det gjelder prisjustering av §§ 14 og 15 vil ikke dette gi utslag for øvrige tilskuddsmottagere gitt at den økonomiske rammen for tilskuddsordningen skal prisjusteres årlig i tråd med Stortingets styringssignal.